

Transitie van stoornis-specifieke naar transdiagnostische behandelingen: Kansen en uitdagingen

Prof. dr. T. Ehring (Thomas)

LMU München

Lezing

In de afgelopen decennia waren én het onderzoek naar behandelingen voor psychische stoornissen én de klinische praktijk gedomineerd door een stoornis-specifieke benadering. Dit paradigma was ongetwijfeld heel succesvol en heeft tot de ontwikkeling van zeer effectieve evidence-based behandelingen geleid. Aan de andere kant zijn er echter ook nadelen verbonden aan een puur stoornis-specifieke benadering. In de laatste jaren is er daarom een trend vast te stellen naar een meer transdiagnostisch perspectief. Dit betekent onder andere een focus op verandering van processen die over specifieke stoornissen heen belangrijk zijn en een sterkere nadruk op personalisatie van behandelingen. In deze lezing zal eerst een overzicht worden gegeven over acutele transdiagnostische concepten in de behandeling van psychische stoornissen. In een tweede stap worden de voor- en nadelen ten opzichte van het stoornis-specifieke paradigma kritisch bediscussieerd. Als klinische voorbeelden komen hierbij (1) de behandeling van traumagerelateerde klachten en (2) de behandeling van repetitief negatief denken aan bod. De lezing sluit af met het voorstel van een basismodel voor de combinatie van stoornis-specifieke en transdiagnostische benaderingen.

Gepersonaliseerde psychotherapie in de toekomst: wat werkt voor wie en hoe dan precies?

Dr. M.J.H. Huibers (Marcus)
VU Amsterdam

Lezing

Dat cognitieve gedragstherapie (CGT) en andere vormen van psychotherapie effectieve interventies zijn voor tal van psychische stoornissen is bekend. Maar weten we ook hoe ze werken, en bij welk type patiënt? CGT wordt verondersteld te werken via veranderingen in negatieve gedachten en het doorbreken van disfunctionele gedragspatronen, maar is dat ook echt zo? Veel behandelaren denken op voorhand te kunnen voorspellen welke therapie het beste past bij een bepaald type patiënt, maar hoe accuraat zijn deze behandeladviezen?

Deze presentatie geeft een overzicht van meer dan 10 jaar onderzoek door onze Maastricht-Amsterdamse onderzoeksgroep. Centraal daarin staan twee grote gerandomiseerde behandelstudies waarin CGT en interpersoonlijke psychotherapie voor depressie met elkaar werden vergeleken. Daarbij richtten we ons niet alleen op de (lange termijn) effectiviteit van deze behandelingen, maar ook op individuele patiëntkenmerken als voorspellers van het therapieresultaat en de onderliggende werkingsmechanismen die verklaren op welke manier het therapieresultaat tot stand komt.

Wat zijn die voorspellende patiëntkenmerken, en kan die kennis ons helpen bij het kiezen van de best beschikbare behandeling voor de individuele patiënt? Kunnen we ontdekken welke therapieprocessen verantwoordelijk zijn voor het effect van de behandeling, en kunnen we die kennis ook gebruiken om onze behandelingen te verbeteren? Wat voor effect heeft het op de behandeling als therapiesessies frequenter plaatsvinden, en wat leert dat ons over de werking van therapie? Wat is de invloed van de kwaliteit van de therapie op het behandelresultaat? En ten slotte, kunnen we de antwoorden op al deze vragen inzetten voor de ontwikkeling van gepersonaliseerde psychotherapie, waarbij niet alleen het type therapie maar ook de inhoud van de behandeling wordt afgestemd op de eigenheid van de individuele patiënt?

EMDR in transitie

prof. dr. A. de Jongh (Ad)¹, S. Matthijssen (Suzy)²

¹Universiteit van Amsterdam

²Altrecht

Lezing

In de beginperiode van EMDR therapie lag deze behandelmethode behoorlijk onder vuur. Het was een vreemde therapie en er was onvoldoende evidentie. Wat moest daar nu ooit van terecht komen? Nu, 30 jaar na de introductie, is EMDR een gevestigde therapie voor de behandeling van trauma-gerelateerde aandoeningen zoals PTSS. Dit komt vooral voort uit de steeds toenemende hoeveelheid onderzoek naar de effectiviteit en de werkingsmechanismen, dat niet alleen in de klinische praktijk, maar ook in het laboratorium wordt uitgevoerd. Met de veronderstelde rol van de oogbewegingen als basis, en de werkgeheugentheorie als verklaring voor het desensitiserende effect van EMDR, geven Ad de Jongh en Suzy Matthijssen in deze lezing het verleden, heden en toekomst van EMDR weer. Van de wandeling van Francine Shapiro in het park, tot aan een aantal nieuwe en interessante ontwikkelingen die het aannemelijk maken dat EMDR in de toekomst nog effectiever kan worden gemaakt. Daarnaast komen enkele belangrijke voordelen, die het combineren en integreren van EMDR en cognitieve gedragstherapie biedt, aan bod.